

VERSLAG VAN DE HERFSTVERGADERING

Vastgesteld 21 november 2024

1. Inleiding

Drie Kamerleden namen van 2 tot 4 oktober 2024 deel aan de 22ste herfstvergadering van de Parlementaire Assemblée van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE PA) in Dublin, Ierland. Dit waren de Eerste Kamerleden **Van Gasteren** (BBB), **Karimi** (delegatieleider, GroenLinks-PvdA) en **Dittrich** (D66). Bijna 200 Parlementsleden uit 60 landen kwamen bijeen in de Ierse hoofdstad met als centrale thema Vijftig jaar na Helsinki: De rol van parlementen bij het versterken van het alomvattende OVSE-model voor vrede en veiligheid. «De geest van eenheid die de OVSE in 1975 in Helsinki lanceerde is vandaag in 2024 net zo relevant als toen, zo niet relevanter,» sprak Seán Ó Fearghaíl, voorzitter van het Ierse Lagerhuis. Hij onderstreepte dat de ervaringen van Ierland eraan herinneren dat vrede en veiligheid nooit als vanzelfsprekend mogen worden beschouwd. OVSE PA President Kauma voegde daaraan toe dat het Goede Vrijdagakkoord laat zien wat bereikt kan worden als verschillen worden benaderd met empathie, vastberadenheid en respect. «Het akkoord is er niet alleen in geslaagd een einde te maken aan tientallen jaren van geweld, het heeft ook de basis gelegd voor blijvende stabiliteit door de beginselen van machtsdeling, instemming en respect in te bedden in de structuur van het bestuur,» aldus de OVSE PA president. De Ierse delegatieleider Michael Creed merkte op dat parlementen, als directe vertegenwoordigers van de burgers, een actieve rol moeten spelen in het vergroten van het bewustzijn over het mandaat van de OVSE. «Nu we complexe uitdagingen en crises het hoofd moeten bieden die een ernstige bedreiging vormen voor vrede, veiligheid en begrip in de wereld, is dit belangrijker dan ooit,» zei Creed. De assemblee sprak verder over de rol van parlementariërs bij de aanpak van de klimaatcrisis en over verbetering van het migratiebeleid in de OVSE-regio ter bevordering van duurzame ontwikkeling. Aandacht ging ook uit naar de voortdurende oorlog in Oekraïne en de situatie in het Midden-Oosten.

2. Verloop van de vergaderingen

De eerste sessie op 2 oktober ging over de rol van de OVSE bij dialoogbevordering, conflictoplossing, bemiddelingsondersteuning, verzoening en rehabilitatie na conflicten. Bij de opening merkte President Kauma op dat deze bijeenkomst plaatsvond tegen de achtergrond van een aanvalsoorlog van Rusland tegen Oekraïne en voortdurende uitdagingen in de zuidelijke Kaukasus, evenals een uitdagende situatie in Moldavië, «Terwijl we nadenken over deze actieve en onopgeloste conflicten, is het belangrijk om ook de positieve impact te erkennen die duurzame internationale betrokkenheid kan hebben,» zei ze. Voormalig premier van Ierland, Bertie Ahern, sprak over de ervaringen van Ierland bij het overwinnen van conflicten en verdeeldheid, waarbij hij opmerkte dat er waardevolle lessen zijn geleerd over het belang van langdurige inzet voor verzoeningspogingen. Overige sprekers Shawn Decaluwe van het Conflictpreventiecentrum van de OVSE en Argyro Kartsonaki van het Centrum voor Onderzoek van de OVSE spraken van een complex geheel van onderling verbonden veiligheidsuitdagingen binnen de OVSE regio, waarbij de oorlog van de Russische Federatie tegen Oekraïne de kernbeginselen van de OVSE op de proef heeft gesteld. Als positief voorbeeld verwezen zij naar de vrede en stabiliteit in de Westelijke Balkan. Farah Karimi constateerde dat politieke wil de sleutel tot vrede is. «We moeten handhaven wat de mensheid heeft bereikt door middel van diplomatie, mensenrechten en internationaal recht, voor iedereen, overal,» sprak Karimi. We kunnen niet de agenda dienen van een extremistische Israëlische regering, die zelfs onverschillig staat tegenover het lot van de gijzelaars die door Hamas worden vastgehouden voegde zij daar aan toe. «De voorstanders van oorlog moeten zich realiseren dat een regionale oorlog wereldwijd ernstige gevolgen zal hebben en in het bijzonder voor Europa,» sloot Karimi af.

Sessie twee vond plaats op donderdag 3 oktober en betrof de aanpak van de klimaatcrisis en de rol van parlementsleden bij het nakomen van de wereldwijde verplichtingen in de aanloop naar COP29 met een bijdrage van onder meer Jim Skea, voorzitter van het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC). Speciaal Vertegenwoordiger inzake klimaatverandering Pere-Joan Pons (Spanje) benadrukte de urgentie van de kwestie. «We gaan van een klimaatnoodtoestand naar een klimaatinstorting,» zei Pons. «Ons eerste mandaat hier zou dus moeten zijn om deze noodsituatie aan te pakken. We hebben meer politieke wil nodig, want we kennen de oorzaken, we kennen de gevolgen en we hebben de oplossingen.» Tijdens de sessie werd gesproken over de impact van klimaatverandering op de mondiale veiligheid en de rol van parlementariërs om regeringen ter verantwoording te roepen bij de uitvoering van internationale afspraken over klimaatverandering in de aanloop naar COP29.

De derde sessie stond in het teken van het verbeteren van het migratiebeleid in de OVSE-regio om duurzame ontwikkeling te bevorderen. Onder andere Sarah Léonard, bekleedster van de Jean Monnet-leerstoel voor migratie, veiligheid en inlichtingen in de Europese Unie en Amr Taha, Senior Regional Liaison en beleidsadviseur bij de Internationale Organisatie voor Migratie spaken de assemblee toe. Zij benadrukten de vele, drijvende krachten achter migratie die het OVSE-gebied blijven beïnvloeden, waaronder conflicten, economische factoren, klimaatverandering en natuurrampen. Onbeheerde en onregelmatige migratie kunnen de openbare middelen onder druk zetten, politieke spanningen veroorzaken en bijdragen tot instabiliteit, aldus de sprekers maar wanneer migratie doeltreffend aangepakt wordt, kan het de economische ontwikkeling en stabiliteit bevorderen. «Effectief migratiebeheer is een cruciaal onderdeel is van het waarborgen van duurzame ontwikkeling,» sprak

Taha. Boris Dittrich merkte op dat feiten geen rol meer spelen als het onderwerp migratie ter sprake komt, maar angst zaaien en verdraaiing van de waarheid de boventoon voeren. Dittrich wees op de in Boekarest door de OVSE PA aangenomen resolutie over de versterking van veilige en reguliere migratietrajecten. «Als het om migratie gaat is een integrale migratie aanpak nodig,» sprak Dittrich. Ook pleitte hij voor erkenning van de diversiteit aan oorzaken van vlucht en gedwongen migratie zoals oorlog, discriminatie, natuurrampen, klimaatverandering. Dittrich deed een oproep voor een op rechten gebaseerde aanpak van arbeidsmigratie waarbij bedrijven verantwoordelijk moeten worden gemaakt voor eerlijke huisvesting en leefomstandigheden. Afsluitend riep hij de OVSE PA op druk uit te oefenen op de Nederlandse regering en op de regeringen die de resolutie van Boekarest over migratiebeheer niet serieus nemen.

Mediterraan Forum

Op vrijdag 4 oktober vond het Mediterrane Forum plaats in aanwezigheid van de mediterrane partners Algerije en Marokko en een videotoespraak door een vertegenwoordiger van de Palestijnse Nationale Raad. De Israëlische delegatie kon niet deelnemen vanwege de joodse feestdag Rosj Hasjana. Veel sprekers memoreerden dat het bijna een jaar geleden was dat Hamas in Zuid-Israël veel mensen vermoordde en ontvoerde. Ook spraken veel aanwezigen hun bezorgdheid uit over de erbarmelijke humanitaire situatie in Gaza, de vele burgerslachtoffers, de kwaadaardige invloed van Iran en zijn gevolmachtigden en de mogelijkheid dat de militaire operaties – die zich nu hebben uitgebreid naar Libanon – uitgroeien tot een bredere regionale oorlog. «We hebben een morele verplichting om te handelen, niet alleen uit politiek belang, maar uit onze toewijding aan gerechtigheid, menselijkheid en vrede,» sprak Farah Karimi. De oorlogsstokers in Israël en Iran, Netanyahu en Khamenei, lijken misschien vijanden, maar in werkelijkheid zijn ze hetzelfde – ze duwen het Midden-Oosten in de duisternis van eindeloze oorlogen voegde zij daar aan toe. Laten wij de generatie zijn die opkomt voor wat juist, rechtvaardig en menselijk is sloot Karimi af. In zijn bijdrage wees Robert van Gasteren op de steun van Nederland voor het bestaansrecht en verdedigingsrecht van Israël en het streven naar een langdurige vreedzame oplossing die zowel door de wettelijke vertegenwoordigers van het Palestijnse volk als door Israël wordt aanvaard om te komen tot een Tweestatenoplossing. «Het is gemakkelijk om iedereen die Israël steunt te veroordelen, wat steeds meer leidt tot ondermijning van onze democratie, agressieve vormen van pro-Hamas steun en zelfs antisemitisme. Laten we dit nooit tolereren,» sprak hij. Het is geen oorlog tussen beschavingen, culturen, religies of tegen het Palestijnse volk voegde hij daar aan toe «Het is een politieke, ideologische oorlog van wereldwijde omvang tussen de aanhangers en de tegenstanders van democratie,» sprak hij. Duurzame vrede is mogelijk als men gezamenlijk strijdt tegen terroristische organisaties aldus Van Gasteren. Boris Dittrich memoreerde aan het trauma dat werd toegebracht aan de Israëlische samenleving door de moorddadige aanval van Hamas. De tegenreactie van Israël bracht ook menselijk lijden en duizenden burgerslachtoffers in Gaza. «Het is onvoorstelbaar dat Hamas mensen als schild gebruikt om haar terroristische infrastructuur, tunnels en wapens te beschermen. Dezelfde tactieken worden gebruikt door Hezbollah in Libanon. Het Midden-Oosten, inclusief Iran, heeft dappere en moedige politici en diplomaten nodig die opstaan en een einde maken aan deze bloedbaden,» concludeerde Dittrich.

Standing Committee

Voorafgaand aan de officiële opening van de parlementaire conferentie kwamen de delegatieleiders bijeen in de vergadering van de Standing Committee op woensdag 2 oktober. Hier werden interne aangelegenheden besproken, waaronder het budget van de organisatie. Met het niet betalen van de contributie van de Russische delegatie ontstaat er een tekort in het Assemblee-budget. Penningmeester Johan Büser gaf een toelichting op de begroting. Wederom deed hij een oproep aan landen om een vrijwillige bijdrage te doen om het wegvallen van de contributie van Rusland op te vangen. Ook werden er amendement op *de Rules of Procedures* besproken en keek men terug op de verkiezingswaarnemingsmissie in Azerbeidzjan waar sommige leden van de OVSE PA, die tevens lid zijn van de Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa (PACE), de toegang tot dat land werd geweigerd als gevolg van hun stemgedrag bij het rapport over de toelating van een delegatie uit Azerbeidzjan tot de PACE.

3. Overige

De ad hoc commissie inzake migratie kwam op woensdag 2 oktober bijeen en sprak over de opgedane ervaringen van het bezoek aan Marokko in september. Ook was er een presentatie van de heer Amr Taha van de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) over partnerschappen met landen van herkomst en duurzame terugkeer en herintegratie. Dezelfde dag nam Boris Dittrich deel aan de vergadering van het Parliamentary Support Team for Ukraine. Op donderdag 3 oktober ontmoette Farah Karimi in haar rol als OVSE PA speciaal vertegenwoordiger van Centraal-Azië de delegaties uit deze regio. Het gesprek ging over de opvolging van het bezoek aan Centraal Azië en de regionale samenwerking.

En marge van de conferentie sprak de delegatie met de Nederlandse ambassadeur in Ierland, Maaïke van Koldam en haar plaatsvervanger Nora Dessing.

De voorzitter van de delegatie,
Karimi

De griffier van de delegatie,
Christiaanse